

Kindermishandeling feiten en aanpak

Jaarlijks zijn zeker 119.000 kinderen het slachtoffer van kindermishandeling, 3,4% van alle kinderen in Nederland. Of, om het concreter te maken: gemiddeld heeft minimaal één kind in elke schoolklas te maken met een vorm van kindermishandeling.

Maar waar hebben we het eigenlijk over? Wat overkomt deze 119.000 kinderen?

De Wet op de Jeugdzorg omschrijft kindermishandeling als:

Elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.

Bron: Nationale Prevalentiestudie Mishandeling van kinderen en jeugdigen (Alink et al., 2011)

Bij kindermishandeling denkt men meestal snel aan fysiek geweld of seksueel misbruik. Minder bekend is lichamelijke of emotionele verwaarlozing. Bij emotionele verwaarlozing hebben wij het bijvoorbeeld over kinderen die structureel geen genegenheid krijgen, worden afgewezen en geen emotionele steun ontvangen op momenten waarop ze dat nodig hebben. Ook minder bekend is de groep kinderen die (regelmatig) getuige zijn van geweld tussen hun ouders.

Gevolgen

Het meemaken van kindermishandeling in de jeugd kan levenslang gevolgen hebben voor zowel de lichamelijke als de psychische gezondheid. In de kindertijd kan kindermishandeling leiden tot leer- en gedragsstoornissen. Op langere termijn kan kindermishandeling leiden tot bijvoorbeeld depressie, criminaliteit of een post traumatische stress stoornis, maar er is ook een grotere kans op allerlei ziekten: hart- en vaatziekten, obesitas, drugs/alcoholverslaving en onbegrepen lichamelijke klachten (pijn, moeheid).

Naast gevolgen op persoonlijk niveau zijn er gevolgen op maatschappelijk niveau. De kosten van de gevolgen van kindermishandeling worden geschat op bijna 1 miljard euro per jaar.

Aanpak

Naast 'de burgemeester als last resort' zijn er meer acties die gemeenten kunnen ondernemen. Zoals zorgen voor het tijdig in beeld hebben van risico-ouders en hun een passend zorgaanbod bieden. De politie, scholen en de jeugdgezondheidszorg spelen een belangrijke rol bij het signaleren van risico-ouders en -gezinnen. Bij beleid moet er in ieder geval altijd specifieke aandacht zijn voor het voorkomen en aanpakken van seksueel misbruik, hiervoor gelden namelijk andere risicoprofielen.

Risico-ouders

Kindermishandeling komt in alle soorten gezinnen voor, maar er zijn gezinnen aan te wijzen waarin het risico op mishandeling groter is dan in andere. Lage opleiding van de ouders, armoede, werkloosheid en alleenstaand ouderschap verhogen de kans op mishandeling aanzienlijk, net zoals het slachtoffer zijn van mishandeling in de eigen jeugd. Een combinatie van factoren vergroot het risico. In Nederland zijn er ruim 10.000 eenoudergezinnen waarin ook sprake is van een zeer lage opleiding en werkloosheid. Deze verdienen extra aandacht. Dit houdt niet in dat er slechts op deze groep gefocust kan worden. Het merendeel van de mishandelde kinderen komt niet in beeld wanneer preventie zich alleen zou richten op deze hoog risico groep.

Vroege start

Al in het eerste levensjaar kunnen er aanwijzingen zijn voor problemen in de ouder-kind interactie. Het gaat dan om ouders die structureel inadequaat reageren op de behoeften van hun jonge kind, geen oog hebben voor deze behoeften of niet in staat zijn deze te begrijpen. Negatieve interacties tussen ouder en kind in het eerste levensjaar kunnen leiden tot probleemgedrag bij het kind, wat de opvoeding nog moeilijker maakt en zo kan escaleren tot (verdere) verwaarlozing of andere vormen van mishandeling.

Kwetsbare groepen

Kwetsbare groepen kinderen lopen meer risico om mishandeld of seksueel misbruikt te worden. Het gaat daarbij om kinderen met een beperking of met psychiatrische problemen en om kinderen in tehuizen, jeugdinrichtingen en asielzoekerscentra.

Nederlands Jeugd Instituut

De site van de NJI biedt een overzicht van erkende interventies, zoals de 'Video-feedback Intervention to promote Positive Parenting' (VIPPP), die ouders van jonge kinderen helpt bij het versterken van ouderlijke sensitiviteit en het bevorderen van consistente maar sensitieve disciplineren.

Taskforce kindermishandeling en seksueel misbruik
Postbus 556
2501 CN Den Haag
www.taskforcekinderenveilig.nl
info@tfkinderenveilig.nl
Volg ons op Twitter via @Taskforce_KS